

RECENZJA

osiągnięć naukowych **dr Magdaleny Zubańskiej** przeprowadzona na podstawie

kryteriów określonych w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2014r. poz. 1852, ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 4 czerwca 2019r., zostałem powołany do składu komisji habilitacyjnej, w charakterze recenzenta, w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Magdaleny Zubańskiej, dyrektora p.o. Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Kierując się kryteriami określonymi w wyżej cytowanych aktach prawnych, po dokładnym zapoznaniu się z nadesłanym materiałem, stwierdzam, że Pani dr **Magdalena Zubańska - spełnia wymagania formalne** sformułowane w art. 16 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. W szczególności, ubiegając się o stopień naukowy doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk prawnych w zakresie dyscypliny naukowej „prawo”, posiada stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie dyscypliny naukowej „prawo” (uzyskany w 2012r.) oraz osiągnięcia naukowe dające podstawę do oceny merytorycznej dorobku w postaci monografii „Nowe technologie w kryminalistyce. Aspekty prawne i kryminalistyczne”, Wyd. ElSet, Olsztyn 2019, stron 246 – opracowanie przedstawione jako rozprawa habilitacyjna, oraz inne monografie i artykuły publikowane w różnych periodykach fachowych i rozdziały w

monografiach. W przeliczeniu punktowym, dorobek Kandydatki osiąga około 308 pkt. co jest wynikiem znaczącym. Godny podziwu jest zakres zainteresowań naukowych dr Magdaleny Zubańskiej, obejmuje on zarówno szeroko rozumianą kryminalistykę (szczególnie w zakresie techniki), a także zagadnienia kryminologii, prawa karnego materialnego i postępowania karnego. Habilitantka, w przedstawionym Autoreferacie ukazała także swój dorobek w postaci udziału w konferencjach, realizowanych programów badawczych, aktywności dydaktycznej i organizatorskiej.

I. Ocena monografii stanowiącej rozprawę habilitacyjną.

Przedstawiona do oceny monografia „Nowe technologie w kryminalistyce. Aspekty prawne i kryminalistyczne”, Wyd. ElSet, Olsztyn 2019, stron 246” – składa się z zagadnień wstępnych, pięciu rozdziałów merytorycznych, podsumowania i bibliografii.

Wybór tematu rozprawy habilitacyjnej należy uznać za trafny i frapujący. Autorka podejmuje zagadnienia jak najbardziej aktualne we współczesnej kryminalistyce. Nauka ta bardzo dynamicznie się rozwija, chyba najbardziej ze wszystkich nauk prawnych. Przestępstwo wkracza niestety we wszystkie dziedziny naszego współczesnego życia – to główny powód rozrastania się kryminalistyki do tak obszernych rozmiarów. Obszar kryminalistyki jest obecnie trudny do objęcia. Fakt ten powoduje dyskusje – czym jest współczesna kryminalistyka, jaki jest jej paradygmat. Wielu uczonych widzi w tym „zwichnięcie kryminalistyki”, gdyż ich zdaniem, nauka ta rozpada się na wiele dziedzin, szczególnie w zakresie fizyki, chemii, biologii. Jaskrawo uwidacznia się problem dualistycznego traktowania kryminalistyki w zależności od systemów prawnych. W systemie kontynentalnym to zwarta samodzielna nauka, rozwijająca się ewolucyjnie i modyfikująca swój paradygmat. W systemie amerykańskim – to forensic science, czyli wiele samodzielnych dziedzin nauki w określonym zakresie przystosowującym swoje zadania do badań śladów przestępstwa. Przy poczynieniu określonych założeń, uwzględnieniu odrębności systemów prawnych a także i pewnych cech kulturowych i tradycji, obydwa podejścia w określonych ramach spełniają swoje zadania. W systemie kontynentalnym paradygmat kryminalistyki ulega ciągłym zmianom a w systemie amerykańskim postępuje specjalizacja badań kryminalistycznych wraz z rozwojem danej dziedziny nauki. Źle się jednak dzieje, gdy dane koncepcje amerykańskie próbuje się przenosić „na żywo” na grunt systemu kontynentalnego. Taka „moda” panuje w Polsce. To co amerykańskie musi być najlepsze. Nie zawsze to się jednak sprawdza w naszych warunkach. Pomimo pewnego sceptycyzmu, co do „nowinek

amerykańskich” trzeba przyznać, iż przeniesienie na nasz grunt instytucji świadka koronnego, zakupu kontrolowanego – okazało się pozytywne i przyniosło korzystne rezultaty. Moim zdaniem powinniśmy podpatrywać i wprowadzać do naszej kryminalistyki dobre i sprawdzone rozwiązania, starannie badając możliwe skutki a nie kopiując bezmyślnie rozwiązań amerykańskich. To co sprawdza się w tamtym systemie niekoniecznie będzie się sprawdzać u nas. Od kilkunastu lat podejmowana jest także dyskusja, czy biegły w takich dziedzinach jak badania pisma ręcznego, daktyloskopia, mechanoskopia, badania broni palnej i inne, może wydawać opinie kateryczne. Dyskusja ta przeniosła się na grunt naszej kryminalistyki z dyskusji amerykańskiej. Zakwestionowano naukowość badań identyfikacyjnych pisma ręcznego a także i innych metod badawczych, uznawanych tradycyjnie w kryminalistyce za niepodważalne. Przeniesienie takich poglądów na grunt kryminalistyki europejskiej wydaje się bardzo dyskusyjne. Dokonuje się niedopuszczalnego w nauce uproszczenia. Dyskusję w Stanach Zjednoczonych wywołały orzeczenia sądowe, w sprawach, gdzie poszczególni biegli w zakresie badań dokumentów nie bardzo byli sobie w stanie poradzić w uzasadnieniu swoich wydanych opinii. Nie wiemy jaki był materiał badawczy, przygotowanie ekspertów i jakimi metodami się posługiwali. Sąd w swoim orzeczeniu stwierdził, iż taka metoda identyfikacji to „sztuka” a nie „nauka”. Wywołało to falę krytyki stosowanych metod badawczych i z badań dokumentów przeniosło się także i na inne rodzaje ekspertyz. Dyskusja ta przeniosła się także i na grunt naszej kryminalistyki. Zachowując zdrowy rozsądek powinniśmy dążyć do maksymalnego zobiektywizowania wydawanych subiektywnych opinii biegłego. Opinia taka zawsze będzie w jakiejś części subiektywna, ale zobiektywizowanie przyjmowanych przez biegłego kryteriów, pozwoli na zminimalizowanie niebezpieczeństwa popełnienia błędu. Kolejną ważną kwestią jest problem wprowadzania nowych metod badawczych, nowych technologii. Wprowadzając te metody do praktyki kryminalistycznej a tym samym do procesu karnego, musimy być pewni wyników danej metody. Słusznie Habilitantka powołuje się w swojej pracy na słowa prof. S. Waltosia, „iż sala sądowa to nie miejsce na eksperymenty naukowe”. Pojawiają się niestety dość często próby wprowadzania do procesu i kryminalistyki metod parapsychologicznych w postaci wróżek i jasnowidzów. Wszystkie wyżej stwierdzone fakty uzasadniają właściwość wyboru tematu. Autorka wszystkie wyszczególnione kwestie dokładnie porusza. Szczegółowo przedstawia problem, sięgając niekiedy głęboko do historii kryminalistyki, i przeprowadza dogłębną analizę naukową problemu. Kandydatka w przedstawionej monografii nie ucieka od rozważań naukowo – filozoficznych, co należy uznać za jak najbardziej właściwe w pracy habilitacyjnej. Wobec narastającego problemu, zarówno naukowego jak i ważnego dla

praktyki, należy się cieszyć, iż Kandydatka w ramach pracy habilitacyjnej podjęła się ogromnego trudu opracowania tego tak ważnego tematu.

Z wielkim zainteresowaniem przystąpiłem do studiowania wymienionego opracowania zarówno jako pracownik naukowy, a także jako osoba związana niegdyś z praktyką. Ogólnie całe opracowanie jest bardzo interesujące i **może być uznane za pracę wybitną**. Stanowi zwartą monografię poświęconą tej problematyce. Monografia stanowi kompleksową analizę zagadnień związanych z wprowadzaniem nowych technologii do kryminalistyki. Słusznie Autorka prowadzone rozważania zalicza do dziedziny kryminalistyki, nie odrywając się jednak od problematyki procesowej, co powoduje, iż opracowanie ma w wielu miejscach charakter procesowo – kryminalistyczny. W zagadnieniach wstępnych, Autorka słusznie wskazuje na wagę i ogrom problemu. Podaje genezę problemu i wskazuje na znaczenie dla praktyki. Jasno i precyzyjnie zostają przedstawione cele pracy, jej zakres i stosowane metody badawcze. Od strony metodologicznej zarówno stosowane metody badawcze, jak i układ treści należy uznać za właściwe.

Rozdział I wskazuje na pojęcie kryminalistyki i ukazuje rozwój tej nauki od Hansa Grossa po współczesność. Autorka prowadzi bardzo ciekawe rozważania naukowe. Przytacza liczne poglądy autorów polskich i zagranicznych. Szczegółowo wyjaśnia problem zmieniającego się paradygmatu kryminalistyki. W rozdziale II – ukazane zostały nowoczesne technologie w kryminalistyce. Autorka przedstawia pojęcie nowoczesnych technologii i odnosi się w tym zakresie do śladów kryminalistycznych zarówno w kwestii ich ujawniania i zabezpieczania jak również w kwestii możliwości identyfikacyjnych. Ciekawe jest rozpatrywanie tych problemów w ujęciu prakseologicznej teorii walki. W rozdziałach III i IV – ukazane są obszary zastosowania nowoczesnych technologii. Szczególna uwaga została zwrócona na oględziny miejsca zdarzenia, ekspertyzę kryminalistyczną oraz kryminalistyczne bazy danych a także kwestie szeroko pojmowanych wymogów zastosowania nowych rozwiązań w kryminalistyce. Bardzo interesujący i wartościowy jest rozdział V – zawierający wyniki badań nad wpływem nowych rozwiązań kryminalistycznych na efektywność czynności wykrywczych i dowodowych.

Pracę kończą, trafne i rozbudowane wnioski zawarte w podsumowaniu. Autorka w tym opracowaniu dokonała interpretacji wszystkich zagadnień budzących wątpliwości zarówno z teoretycznego jak i praktycznego punktu widzenia. Poza aspektami prawnymi, podjęła również kwestie etyczne, socjologiczne i psychologiczne. Opracowanie kończy obszerny wykaz literatury i wykorzystywanych aktów prawnych. Praca jest starannie i dobrze udokumentowana co podnosi znacznie jej walor naukowy.

Recenzent z satysfakcją musi stwierdzić, iż Autorka zrealizowała większość z postawionych sobie celów.

Z tych też względów uważam, iż przedstawiona jako praca habilitacyjna książka „Nowe technologie w kryminalistyce. Aspekty prawne i kryminalistyczne”, której Autorką jest dr Magdalena Zubańska, stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej „prawo”.

II. Ocena pozostałych przejawów aktywności naukowej

Pozostały dorobek naukowy Kandydatki **jest znaczny i obejmuje łącznie 34 artykuły, opracowania rozdziałów w wieloautorskich monografiach i redakcje monografii.** Wiele z tych pozycji to opracowania wysoko punktowane (z list A i C) w języku angielskim.

Wskazane publikacje w dorobku naukowym dr Magdaleny Zubańskiej można ująć w trzech obszarach (tak jak to sam Kandydatka podaje w Autoreferacie):

1. Publikacje z zakresu szeroko rozumianej techniki kryminalistycznej.
2. Publikacje dotyczące badań identyfikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem badań poligraficznych i fizykochemicznych
3. Publikacje dotyczące edukacji kryminalistycznej.

Po zapoznaniu się z tymi materiałami, jako recenzent stwierdzam, iż większość pozycji w określonych wyżej obszarach badawczych, posiada charakter naukowy, podnosząc ważne, a niekiedy traktowane marginalnie, kwestie. Niektóre jednak z pozycji mają charakter sprawozdawczy czy też zawierają powtórzenia wcześniej już wskazywanych treści.

W omawianym zakresie dorobek naukowy dr Magdaleny Zubańskiej jest znaczny i nie ma wątpliwości, że stanowi on znaczący wkład Kandydatki w rozwój dziedziny naukowej – „prawo”.

Pozostała recenzowana działalność dr Magdaleny Zubańskiej w obszarze popularyzowania nauki, aktywności w postaci aktywnego udziału w sympoziach i konferencjach naukowych jest również znaczna (udział w 28 konferencjach i sympoziach w

tym wielu zagranicznych). Habilitantka posiada również znaczący dorobek w postaci kierowania międzynarodowymi i krajowymi projektami badawczymi oraz udział w takich projektach (wykazano 8 takich projektów). Uczestniczyła w 7 konsorcjach i sieciach badawczych. Na podkreślenie zasługuje aktywność dydaktyczna Kandydatki. Jest ona autorem i współautorem wielu programów nauczania oraz materiałów do zajęć. Przygotował szereg specjalistycznych kursów i szkoleń. Wielokrotnie wyróżniana nagrodami Komendanta – Rektora Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, a także Ministra Spraw Wewnętrznych. Była promotorem 20 prac magisterskich i 25 prac licencjackich oraz uczestniczyła raz w przewodzie doktorskim jako promotor pomocniczy. Kandydatka jest czynnym członkiem Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, Polskiego Towarzystwa Badań Poligraficznych, Global Science and Technology Forum. Jest również członkiem kolegiów redakcyjnych Przeglądu Policyjnego i pisma Interial Security. Bierze także czynny udział w innych działaniach popularyzujących naukę.

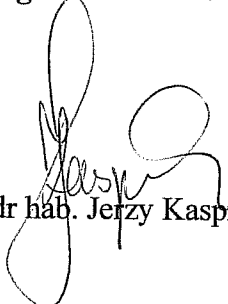
Całość tej działalności dr Magdaleny Zubańskiej można uznać również jako znaczący wkład w rozwój nauki prawa.

III. Konkluzja

Dr Magdalena Zubańska spełnia wymagania określonych w art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.), ponieważ przedstawiona monografia, stanowiąca rozprawę habilitacyjną **została przez recenzenta oceniona pozytywnie**. Pozostały opublikowany dorobek naukowy Habilitantki również **może być uznany za znaczący**, zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym.

W pozostałych obszarach Dr Magdalena Zubańska także spełnia większość (możliwych do spełnienia przez prawnika) szczegółowych kryteriów oceny sformułowanych w przepisach rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165). W takiej sytuacji, obowiązujące w tym zakresie przepisy, **pozwalają w całości, na przedstawienie dr Magdalenie Zubańskiej pozytywnej opinii**, gdyż rozprawa habilitacyjna oraz dorobek publikacyjny są najważniejszym i integralnym elementem dorobku naukowego.

Biorąc pod uwagę szczególne kryteria oceny dorobku naukowego dr Magdaleny Zubańskiej stwierdzam, że w całości dorobek ten spełnia wymagania określone w przepisach dot. uzyskania habilitacji i Komisja powołana w celu oceny dorobku w/w powinna wnioskować do Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie o nadanie dr Magdalenie Zubańskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych.

Prof. dr hab. Jerzy Kasprzak